

da bodo knjige vezane. Vsaka knjižnica bodi naročena na družbo sv. Mohora, Vrtec, Pedagoško društvo itd.

G. nadzornik opozori učiteljstvo še na neko napako, ki jo je zaznal v nekih šolah, namreč, da učitelj otrokom vse sam pove in pokaže; zato učenci na vprašanje nič ne mislijo, ker so že vajeni, da jim učitelj vse sam pove in oni za njim le ponavljajo.

Nekateri učenci ostanejo 3 ali še celo 4 leta v enem razredu. To se že iz pedagoških načel nikakor ne more odobravati, ker na tak način izgubi otrok veselje do šole, roditelji pa godrnjajo zoper šolo

in učitelja, dotični učenec postane starejši in večji, in prvoletniki se norčujejo iz njega; tudi zaradi spovedi ali sv. obhajila nastanejo vsehstanske ležave, ker gospod katehet vender ne more samo jednega ali dveh v dotičnem razredu za to pripravljati. G. nadzornik meni, da naj nobeden otrok jeden in isti razred ne ponavlja več kot jedenkrat, potem naj prestopi v višji razred ali oddelek. Slišal bode druge nauke, hodil rajše v šolo in nekaj od vsega mu bode vender le ostalo v glavi. (Konec prihl.)

Društveni vestnik.

Iz Ljubljane. Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam za Kranjsko je imelo svoj občni zbor dne 5. kinovca t. l. v Ljubljani v prostorih II. mestne deške šole in navzočnosti 23 članov in 5 učiteljev nečlanov.

Ob nenavzočnosti društvenega predsednika dr. Antona Jarca predseduje občenemu zboru podpredsednik, umirovljeni ravnatelj I. mestne deške šole v Ljubljani, Andrej Praprotnik. Po prijaznem nagovoru do zbranih, omenja mej drugim tudi smrt kranjskim učiteljem nepozabnega dr. viteza Močnika, ki se je v svoji oporoki spomnil vdovskega učiteljskega društva pri kojega ustanovitvi je tudi on sodeloval, a l. 1860. bil je prestavljen v Gradec. Spominjal pa se je vedno kranjskih učiteljev s tem, da je pošiljal „Narodni Šoli“ vsako leto po 10, a „Vrtecemu uredništvu“ tudi po 10 gld. podpore.

Iz poročila tajnikovega se vidi, da šteje društvo sedaj 103 ude, v poročilu je po pomoti izostal Anton Javoršek, nadučitelj v Šiški. Pristopilo je društvu 7 novih članov in sicer: Konjar Urh, Rus Francisek, Javoršek Anton, Sešl Andrej, Novak Jožef, Kos Miha in Ravnar Jernej. Istopila sta dva ude, Kraus po odpovedbi in Krener molče po § 10. društvenih pravil. Umrla je vdova Ivanetičeva meseca prosinca 1893 in sirota po očetu in materi Rafael Treven. Ostane torej še 10 vdov in ravno toliko sirot, od katerih dobiva 6 vdov po 100, 4 pa po 80 gld. pokojnine, 3 sirote dobivajo po 20, a drugih 7 po 25 gld. letne podpore.

Učitelji so plačali na letnini in vstopnini 678 gld. 50 kr., lanskega leta pa 618 gld. Obresti od obligacij so znašale 2014 gld. 60 kr., lanskega leta 1849 gld. 10 kr. Obresti od kapitalov je bilo 6 gld. 80 kr., lanskega leta 11 gld. 60 kr. Vrnene kapitala je bilo letos 80 gld., lanskega leta 90 gld. 50 kr. Povračila strank za kolek je bilo 6 gld. 88 kr., lani pa 4 gld. 20 kr.

Vdovam in sirotam se je izplačalo letos 1576 gld. 91 kr., vlani pa 1677 gld. 14 kr.

Ekvivalenta je bilo letos 20 gld. 15 kr., lani le 19 gld. 58 kr. Podpore so znašale letos ravno toliko, kakor vlani namreč 120 gld. Tajniku in blagajniku se

izplača skupno 30 gld. nagrade. Ker pa je bilo letos mnogo več pisarniškega dela, ker se je vsakemu natančno izračunilo, koliko je od svojega pristopa do današnjega dne plačal, kar bode služilo v podlago, ako pride kedaj do prenehanja društvenih pravil, dovoli občni zbor tajniku še 15 gld. izredne nagrade.

V hranilnico je vloženi letos 1150 gld., vlani pa je bilo le 700 gld. Med izredne prihodke pride letos tudi volilo ranjkega dr. viteza Močnika, koje nam je poslala njegova blagorodna gospa, za kar se ji društveni predsednik primerno zahvalil.

Račun kaže, da so učitelji vplačali na letnini in vstopnini 678 gld. 50 kr., a vdove in sirote so dobile 1576 gld. 91 kr., torej 898 gld. 41 kr. več, kakor so vplačali učitelji, za kar se potrebuje kapitala 22.460 gld. 25 kr., ki je takorekoč vezan in nedotakljiv.

V hranilničnih knjižicah je letos 4943 gld. 84 kr., vlani je bilo pa 4412 gld. 32 kr. V privatnih dolžnih pismih je letos 573 gld., vlani je bilo le 550 gld. Letos je ostanka v blagajnici 312 gld. 87 kr., mimo lanskih 336 gld. 3 kr. Obligacije so znašale letos ravno toliko, kakor vlani namreč 45.750 gld. Ako prištevamo imetje k obligacijam, ki znaša letos 5829 gld. 71 kr., ima društvo skupnega premoženja 51.579 gld. 71 kr.

K besedi se oglasi nato blagajnik Matevž Močnik, umirovljeni mestni učitelj in pojasnuje nekoliko zgodovino tega društva, ker je v društvenih knjigah vstopnina nekaterim po 10 gld., nekaterim po 20 gld. ali še drugače zaračunjena.

Društvo je bilo ustanovljeno l. 1860. z dnem 5. vinotoka št. 14837. Mogoče, da je prvotna misel bila pok. vit. Močnika, a izpeljal je to škofjski nadzornik Zavašnik in po njegovem naročilu okr. šolski nadzorniki č. č. gg. dekanji, ki so tudi do leta 1869. društvo gmotno podpirali. Vitez Močnik po svojem odhodu iz Ljubljane ni gmotno podpiral društva, pač pa je njegova gospa Terezija Močnik poslala 100 gld. društva, za kar se ji je g. predsednik zahvalil. S tem naj bode tudi popravljena notica v „Učiteljskem Tovaršiški“ meseca prosinca 1893, ki napačno poroča, da je

vitez Močnik vsako leto pošiljal vdovskemu društvu po 10 gl.

Statuten des Pensions-Vereines für Witwen und Waisen der Volksschullehrer in Krain, Laibach 1860 pa govore zastran vstopnine das Eintrittsgeld beträgt für unverehelichte Lehrer und Unterlehrer ohne Unterschied des Alters 10 fl., § 7. für verheirathete bis zum 40 Lebensjahre 20 fl., nach 40 Jahren aber 24 fl. Nach § 8. zahlten die unverheiratheten Lehrer 3, die verheiratheten aber nach Massgabe ihrer Pension zu 4, 5 und 6 fl. To vse je razvidno iz aktov iz leta 1860., katere shranjuje sedaj blagajnik Močnik in ki tudi tajniku Cepudru niso neznani. Leta 1869. je nehale škofijsko nadzorništvo; v. č. g. Zavašnik je izročil vodstvo in premoženje vdovskega društva kanoniku Legatu, tačas ravnatelju na učiteljski. Leta 1870. je ostavil Ljubljano kanonik Legat, ki je postal šolski nadzornik v Rudolfovem. Pred odhodom iz Ljubljane je sklical občni zbor, pri katerem je bil navzoč tudi prošt dr. Anton Jarc, tačas deželni nadzornik za ljudske šole na Kranjskem. Pri tem zboru so bila najprej prenamerjena društvena pravila. Vstopnina morala je biti odslej po letih starosti; oženjeni plačajo torej toliko goldinarjev, kolikor let so stari, neozelenjeni pa toliko polgoldinarjev. Letnine pa plačajo oženjeni po 6, a neozelenjeni po 4 gl. Učitelji so izvolili takrat deželnega šolskega nadzornika dr. Anton Jarca predsednikom, ki je dosihmal vsikdar navzoč bil pri občnih zbora in društvo vodil. (Konec prih.)

Iz Ljubljane. Vdovsko društvo. Iz zapisnika seje vdovskega učiteljskega društva se nam naznanja, da so bili pri odborovi seji dne 4. vinotoka navzoči: dr. Anton Jarc, predsednik; Matej Močnik, blagajnik; Jožef Cepuder, tajnik; Ivan Borštnik, Feliks Stegnar in revizorja društvenih računov Armic Leopold in Kokalj Francisek.

Dnevni red:

1. Poročilo o pregledovanju društvenih računov. Pri občnem zboru izvoljena pregledovalca Armic Leopold in Kokalj Francisek in potem tajnik in blagajnik so pregledali društveno blagajno, katero hrani predsednik prošt dr. Anton Jarc.

V njej je vinkuliranih obligacij za 35.550 gl., med temi je tudi en vinkuliran 1860 loz, serija 12.987, št. 4; potem je še en vinkuliran 1860 loz, serija 3795, št. 1.

7 komadov je nevinkuliranih obligacij s svečana in vel. srpana kuponi nom. vrednosti 2400 gl.; 10 komadov je z vel. travna in listopada kuponi nom. vrednosti 7300 gl., tedaj skupaj 45.750 gl.

Drugo premoženje je v hranilničnih bukvicah, v dolžnih pisnih in v gotovini, kar je razvidno iz računa o dohodkih in stroških z dne 31. vel. srpana 1893, katerega so društveniki v roke dobili in ki se nahaja tudi v prilogi k „Učiteljskem Tovarišu“ z dne 1. kimovca t. l. To poročilo se je vzelo na znanje in hvala izrekla predsedniku za skrb in pridnost ter modro gospodarstvo z društvenim premoženjem.

2. Razgovor o sklepu občnega zbora zastran prodaje eventuelno konventiranja obligacij v kronino veljavo.

Iz zgoraj podanega zapiska obligacij je razvidno, da je večidel obligacij že vinkuliranih na ime društva z ozirom na varnost društvenega premoženja, nevinkuliranih je samo za 9700 gl., ki se morajo prodati.

Vse te obligacije neso po 4%

Pet odstotnih z vinotoka in sušca kuponi društvo ni imelo, se torej tudi konventirati niso mogle.

Ako se obligacije prodajo, more se zopet denar naložiti v hranilnici po 4% in pri tem bi društvo zgubilo obresti vsaj za pol meseca.

Pri konventiranju v kronino veljavo, za kar pa nobene potrebe ni, bi društvo le zgubilo.

Druge javne papirje kupovati oziroma v podjetja pa ne gre spuščati se zaradi varnosti, dasiravno bi morda za en hip nekaj več neslo. Po teh razjasnilih g. predsednika se vsa stvar odloži in se preide poleg nje na dnevni red.

3. V društvo se sprejmeta gg. Črnagoj Fran, 28 let star, oženjeni učitelj v Šmartinu pod Šmarno Goro in Petrič Matija 48 let star, oženjeni učitelj v Strugah. Oba sta zdravniški spričali priložila in ni bilo postavnega uzroka zoper njih sprejetje.

4. Razgovor je bil tudi o nekaterih dolžnikih, ki ne spolnujejo natanko storjene pogodbe in so še na obrestih nekaj dolžni.

Sklenilo se je na novič opomniti jih na njih dolžnosti in eventuelno z njimi sklepati nove pogoje.

Ljubljana, dne 4. oktobra 1893.

Vestnik.

God presvetlega cesarja se je po vseh solah slovesno praznoval s sv. mašo.

Iz seje c. kr. deželnega šolskega sveta. Zapisnikar poroča, kaj se je od zadnje seje sem že rešilo. Potem se imenujejo: g. Kristijan Engelmann, nadučitelj v Starem Trgu pri Poljanah, nadučitelj v Dragatuši; g. Ivan Barle, nadučitelj v Podzemlju, nadučitelj na razširjeni dvorazrednici v Šmihelu pri Novem Mestu, na kateri na drugem učnem mestu ostane g. Francisek Kalan; g. Fortunat Lužar,

stalni učitelj v Št. Lambertu, učiteljem-voditeljem na jednorazrednici na Dobravi pri Kropi; g. Ivan Perko, stalni učitelj v Dohu, učiteljem-voditeljem v Hotiči; gđc. Roza Lenassi, pomožna učiteljica v Radovljici, za stalno učiteljico na tretjem mestu na trirazrednici v Knežaku; gđc. Ana Moos, stalna podučiteljica v Zaleci, za stalno učiteljico na četrtem mestu v Črnomlju. — Otrokom iz Rovt, ki so vsolani na Jesenice, dovoli se poldnevni pouk na Jesenicah, Profesorju Joštu Mätzlerju v Kočevji se pripozna III.